

Depalatalizacja

Autor: Halina Karaś

Depalatalizacja (łac. de w złożeniach = od ‘przeczenie, odwrotność, pozbawienie’ + palatalizacja), inaczej: dyspalatalizacja, to stwardnienie, czyli zatracenie, zanik miękkości spółgłoski pierwotnie miękkiej lub zmiękczonej. Szczególnie intensywnie procesy depalatalizacji zachodziły w okresie staropolskim (np. stwardnienie c’; dz’; cz’; dź’; sz’; ż’). Terminu depalatalizacja używa się także w odniesieniu do przegłosu samogłosek przednich e, □w tylne o, a. Najbardziej charakterystyczna jest w gwarach depalatalizacja spółgłosek wargowych miękkich, szczególnie spółgłoski w’ w grupie św’; ćw’; dźw’ oraz spółgłoski nosowej m’; zwłaszcza w końcówce -ami. Wymowa typu śwynia, śwat = świnia, świat oraz my, me, Polakamy = mi, mię, Polakami jest uznawana za cechę typowo mazowiecką, ekspansywną, szerzącą się też w dialektach sąsiednich (zob. Uproszczenia grup spółgłoskowych powstałych w wyniku asynchronicznej wymowy spółgłosek wargowych miękkich).